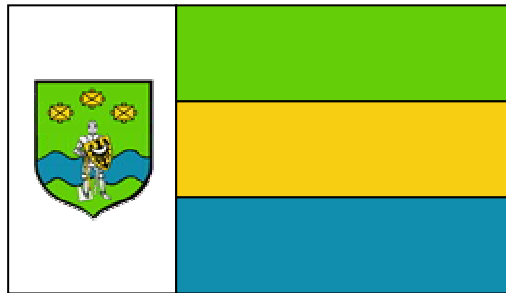

Paweł Szymon Towpik

Herb i flaga Ochli

*oraz
nazewnictwo wsi
na przestrzeni wieków*

Ochla 2005

W dawnej Polsce herb i chorągiew (także, powstała z początkiem XIX w. flaga) były zastrzeżone dla księstw i wyodrębnionych historyczno-geograficznie ziem, miały też je miasta, które posiadając nadany im na konkretnym prawie (magdeburskim, chełmińskim, czy lubeckim) samorząd, dysponowały zdolnością działań prawnych we własnym imieniu. Dziś, zgodnie z ustawą o samorządzie terytorialnym z 1990 r. i ustawami wprowadzającymi reformę terytorialną z 1998 r., prawo, a nawet swoisty obowiązek posiadania herbów i weksylii mają prócz miast także województwa, powiaty i gminy. Nie uwzględniono tam jednak sołectw, które jako jednostki pomocnicze gminy mają ograniczony samorząd, nieposiadający osobowości prawnej.

Istnieją jednak miejscowości o statusie wiejskim, które mają i używają własny herb i weksylia zachowane jeszcze z czasów, kiedy posiadały prawa miejskie. Są też wsie, które otrzymały herb w XIX w., kiedy to gromadom nadawano uprawnienia samorządowe (szczególnie na Śląsku i w Małopolsce). Coraz częściej też projektowane są herby i weksylia dla użytku wsi, które nigdy ich nie posiadały. Działania takie mogą rodzić pytania, o ich zgodność z obecnymi przepisami prawa, czy stosowana powszechnie praktyka nadawania wsiom herbów i weksylii nie jest aby z nimi sprzeczna? Tu jednak należy z całą stanowczością stwierdzić, iż polskie ustawodawstwo nie sprzeciwia się ich powstawaniu i użytkowaniu. Choć nie istnieją konkretne przepisy (jak to ma miejsce w przypadku jednostek administracyjnych z osobowością prawną), które regulowałyby tę kwestię, jednak już sam brak ustawowego zakazu, jak i brak jakichkolwiek innych przeciwwskazań prawnych wobec posiadania herbu i weksyliów przez sołectwa, jest wystarczającym argumentem za stwierdzeniem, iż ich posiadanie przez sołectwa jest prawnie dozwolone. Z drugiej strony, tworzący się od kilkunastu lat pozytywny klimat wokół herbów i weksylii wiejskich, już zapewne w niedługim czasie doprowadzi do regulacji leksykalnych potwierdzających prawo sołectw do posiadania i używania własnych symboli.

Orhla, mająca tysiąc-pięćset mieszkańców wieś w gminie Zielona Góra, z racji swej bogatej historii i dużych aspiracji na przyszłość, powinna także posiadać własne, wyjątkowe oznaczenie graficzne, które pozwalałoby jednoznacznie wyróżnić ją spośród innych miejscowości. Własne barwy na: flagach, banerach, proporczykach, bądź wstęgach nadadzą miejscowości większego splendoru i kolorytu, tak z okazji świąt i chwil szczególnych dla całej zamieszkującej ją społeczności, jak i podczas dnia codziennego. Podobną rolę, w tym identyfikacyjną, spełniałby herb, umieszczony na: weksyliach, pieczęciach, dokumentach, dyplomach, odznakach, ale i też: koszulkach,

balonikach czy różnych małych gadżetach (jak np. zapalniczki, długopisy...), gdzie spełniałby także rolę reklamową miejscowości. Dlatego też, pozwoliłem sobie zaprojektować dla Ochli jej herb i flagę. By jednak tego dokonać należało wcześniej dokładnie przestudiować jej historię i ocenić dzień dzisiejszy, jej geografię i przyrodę, z tak bowiem szerokiej wiedzy o miejscowości powinien wypływać pomysł na jej symbole. Oczywiście ramy tego opracowania nie pozwalają na dokładne omówienie przeprowadzonego studium, niemniej wszelkie argumenty za takimi, a nie innymi elementami herbu i ich barwami, zostaną tu dokładnie przedstawione.

Wieś Ochla nie ma wyraźnego charakteru gospodarczego, nie ma i nie miała też (choć jest pod tym względem bardzo ciekawa) żadnego bardziej specyficznego obiektu architektury, który jednoznacznie mógłby zostać zidentyfikowany z tą miejscowością. Podobnie wśród wielu wydarzeń historycznych trudno wyodrębnić to jedno, najważniejsze, najbardziej wpływające na charakter, czy dzieje wsi. Wśród rodów panujących w Ochli także raczej nie znajdziemy motywów do symboliki miejscowości, rodów tych było bowiem wiele, gdyż przez większy czas swego istnienia Ochla dzieliła się na kilka odrębnych wsi i folwarków, a ich właściciele dość często się zmieniali. Żaden z nich nie wywarł też, aż tak dominującego wpływu, by uzasadniało to przejęcie elementów jego rodowego herbu. Zresztą czyn taki mógłby zostać, przez potomków tych rodzin, uznany za bezprawne zawłaszczenie ich herbu. Podobnie też charakterystyka obecnych mieszkańców wsi, jakkolwiek zapewne ciekawa, nie wydaje się być tu pomocna. Natomiast bardzo charakterystycznym elementem Ochli jest jej była, niespotykana nigdzie indziej niemiecka nazwa *Ochelhermsdorf*. I właśnie etymologia tej nazwy, posiłkowana cechami geograficzno-przyrodniczymi terenu stała się dla mnie źródłem do powstania herbu i flagi Ochli.

Prawdopodobnie od imienia zasadzcy wsi, lub jej pierwszego właściciela, osada u swego zarania otrzymała nazwę *Hermansdorf*, czyli *Wieś Hermana*. Taką właśnie nazwę odnajdujemy w najstarszym piśmiennym źródle dotyczącym Ochli, a mianowicie wystawionym w 1305 r. tzw. *Regestrze Głogowskim* wymieniającym miejscowości zobowiązane do płacenia dziesięciny wrocławskiemu biskupowi. Nazwa ta, tyle że w łacińskim brzmieniu – *Hermannivilla*, pojawia się również w *Obwieszczeniu Awiniońskim* z 1376 r. wymieniającym dolnośląskie parafie. Jak wykazała przeprowadzona przeze mnie kwerenda nazwa *Hermansdorf* lub jej skrót *Hermsdorf* pojawiają się (niekiedy różniąc się jedynie zapisem ortograficznym) we wszystkich zachowanych źródłach dotyczących historii Ochli, aż do końca XVI stulecia (m.in. w dokumentach z roku: 1414, 1418, 1421, 1429, 1445, 1503, 1529, 1532). Ponieważ w samym tylko ówczesnym księstwie głogowskim było co najmniej kilka miejscowości o tej nazwie (np. obecna Jerzmanowa w pow. głogowskim, czy Prze-

woźniki i Żaganiec w pow. żarskim) już w połowie XV stulecia obok nazwy wsi podawana jest również nazwa przepływającej w jej pobliżu rzeki. Powstaje w ten sposób: *Hermannsdorff im Ochil* (1445 r.), *Hermigsdorff im Ockil* (1493 r.), *Hermestorff im Ochel* (1532 r.), *Hermisdorf an der Ochel* (1575 r.), czyli *Wieś Hermana nad rzeką Ochel*. Kolejna zmiana dokonała się z początkiem wieku XVII, kiedy to nazwę rzeki dodano do nazwy wsi jako jej przedrostek, powstała w ten sposób *Ochelhermsdorf* (w dokumentach z lat: 1605, 1616, 1618, 1620). Natomiast prawdopodobnie od poł. XVII w. zaczęła funkcjonować nieprzerwanie, aż po rok 1945 forma *Ochelhermsdorf* (najstarszy odnaleziony zapis w tej formie pochodzi z 1677 r.). Jednocześnie istniały nazwy identyfikujące poszczególne części wsi: powstała najprawdopodobniej niezależnie końcem I poł. XV w. *Rodemmannsdorf* (najstarszy zapis z 1445 r.) i wydzieloną w I poł. XVI w. *Radtmannsdorf* (najstarszy zapis z 1550 r.) Te obydwie nazwy pochodzą od staroniemieckiego słowa określającego teren wykarczowany, ścinę drzew. Sugerowałoby to też, iż wsie te powstały na karczunku leśnym. Ich nazwy oczywiście także ewoluowały: *Romissdorff* (1493 r.), *Römisdorff* (1609 r.), *Romsdorf* (1625 r.), *Nieder-Romsdorf* (1703 r.), czy też *Ransdorf* (1687 r.). W okresie nowożytnym najstarszą część wsi nazywano też *Ober* (Górna), była *Rodemmannsdorf* określono jako *Nieder* (Dolna), a trzecią *Mittel* (Środkowa). Proces trwałego scalania wsi rozpoczął się ok. połowy lat 30-tych XVIII wieku, kiedy to Dolna i Środkowa Ochla połączyły się w jedną *Mittel-Nieder-Ochelhermsdorf*, którą już w XVIII w. określano tylko jako *Mittel-Ochelhermsdorf*, by w 1909 r. zjednoczyć ją, już na zawsze z *Ober-Ochelhermsdorf* i pozostać przy samym *Ochelhermsdorf*. W 1945 r. władze polskie chcąc spolonizować niemieckie *Ochelhermsdorf*, nadały wsi nową nazwę – *Jerzmanów*. Zamysł wydawał się całkiem słuszny, gdyż imię to w języku staropolskim odpowiada imieniu Herman, jednak już w 1947 r. zrezygnowano z tej nazwy wprowadzając używaną po dzień dzisiejszy nazwę *Ochla*. Prawdopodobnie przyczyny zmiany były podobne do tych mających miejsce w średniowieczu, a więc występowanie w bliskiej odległości kilku miejscowości o tej samej nazwie.

Co do etymologii nazwy rzeki *Ochel*, dziś *Śląska Ochla*, istnieją jej dwa wyjaśnienia. Pierwsze podał w 1848 regionalny historyk pastor Otto Wolf, według którego pochodzi ona od polskiego słowa *ochłoda* lub *okoł*. Znaczenie pierwszego słowa jest w pełni jasne, co do drugiego, pastor kieruje się tym, iż istotnie rzeka wypływając w rejonie Letnicy lekkim łukiem skręca w kierunku Ochli, płynąc dalej do swego ujścia w rzece Odrze (w rejonie Nowej Soli). Drugą wersję podał w 1905 roku August Förster wywodząc nazwę rzeki od słowa *Ockel*, co w języku niemieckim oznacza *ochrę* (glinę z dużą zawartością uwodnionego tlenku żelaza). Ta hipoteza także, ma realne podstawy gdyż jeszcze dziś w rejonie rzeki występuje zabarwiająca okoliczne rowy glina o czerwono-brunatnym lub żółtym odcieniu. Można też często znaleźć rudę darniową, z której zbudowa-

ny jest m.in. ochlański kościół, najprawdopodobniej z przełomu XIII/XIV w. Odnośnie nazwy rzeki warto też nadmienić, iż mieszkańcy Ochli bardzo często nazywają ją *Olchą*, powstało to po 1945 roku, prawdopodobnie przez mylną interpretację nazwy rzeki *Ochla*, jako nazwy odnoszącej się do często rosnących przy tej rzece, lub w jej pobliżu, olchowych drzew.

Znając już całkiem prawdopodobną etymologię nazwy wsi Ochla, możemy ją tłumaczyć jako - **Wieś Hermana nad okalającą ją Chłodną Rzeką Żółtych Kamieni**. Ta właśnie nieco „poetycka” nazwa Ochli stała się dla mnie podstawową inspiracją do stworzenia jej „neutralnego” herbu, nie wyolbrzymiającego oraz nie pomniejszającego czyichkolwiek i jakichkolwiek zasług bądź znaczenia. Jest to też bardzo specyficzny herb mówiący, choć odczytanie go stanowi swego rodzaju rebus.

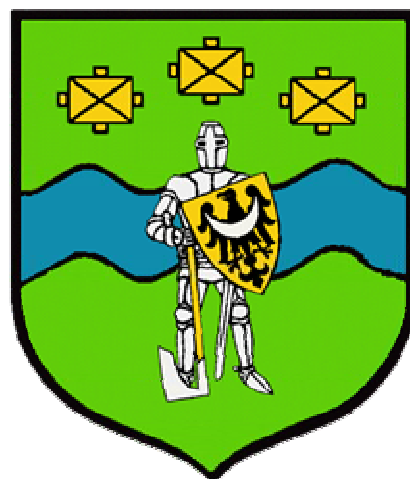
A oto propozycja herbu dla Ochli, którego składowymi są:

1) **tarcza herbowa*** gotycka, o stosunku wysokości do szerokości jak 7:6, z prostą krawędzią górną i tzw. *języczkiem* u dołu, podzielona falistą linią heraldyczną na trzy pola o wzajemnym stosunku pól: 2/5 : 1/5 : 2/5, gdzie pola górne i dolne są barwy zielonej symbolizującej:

- okoliczne Ochli lasy,
- kielkujące pola i łąki,
- mieszkańców wsi, gdyż w heraldyce kolor zielony symbolizuje, *nadzieję* na przyszłość, *sprawiedliwość*, *radość* i *zdrowie*, a te cechy są udziałem wszystkich mieszkańców wsi;

natomiast środkowe barwy błękitnej, jako symbolu:

- rzeki Śląskiej Ochli,
- rzeki Jasiołdy (w byłym pow. prużańskim, obecnie na Białorusi), z pod której wywodzi swe korzenie większość obecnych mieszkańców wsi (m.in. tamtejsze miejscowości: Bereza Kartuska, Prużany, Sielec),
- reprezentowanych w heraldyce przez kolor błękitny cech, czyli m.in.: *piękna* ale też *ludzkiej łagodności* i *niezależności*.

* Choć w heraldyce na ziemiach polskich (w przeciwieństwie do heraldyki Europy Zachodniej) podział tarczy falistą linią heraldyczną jest bardzo rzadki (np. Chełmno w byłym woj. bydgoskim, czy Miastko w byłym woj. koszalińskim), podobnie jest też rzadki przyjęty tu stosunek podziału pól (np. Połczyn Zdrój w byłym woj. koszalińskim, czy Drzewica w byłym woj. kieleckim), to jednak stosowanie obydwu nie jest na pewno zabronione. Taki podział tarczy jest nawet wskazany, gdyż przyczynia się jeszcze bardziej do niepowtarzalności herbu a tym samym jego lepszej identyfikacji.

2) **godło herbu** składające się z następujących figur heraldycznych:

a) **trzech złotych kamieni heraldycznych** symbolizujących:

- trzy epoki w dziejach wsi: prehistoryczną (na terenie wsi znaleziono m.in. eneolityczne ostrze kamienne oraz dwa cmentarze ciałopalne z przełomu epoki brązu i żelaza), niemiecką (od lokacji wsi końcem XIII w. do dnia 14 lutego 1945 r.) oraz obecną - polską,
- istnienie w przeszłości terytorialnego rozbitcia na Ochłę: Górną, Środkową i Dolną;
- przez swoje takie a nie inne ułożenie, wierny układ poszczególnych historycznych części wsi,
- związane z etymologią nazwy wsi rudy darniowe i glinki nad rzeką Śląską Ochłą,
- zabudowę wsi (w tym trzy najcenniejsze zabytki budownictwa: kościół z przełomu XIII/XIV w., dwór z 1687 r. i pałac z 1792 r.),
- trzy największe kataklizmy jakie dotknęły wieś, czyli grabieże, pożary i mordy podczas wojny trzydziestoletniej (w 1626 i 1631 r.) i wojny północnej (w 1706 r.), spod tych „rzucanych na wieś kamieni” Ochla zawsze potrafiła się podnieść,
- cechy reprezentowane w heraldyce przez kolor złoty, czyli np. *boskie objawienie*, ludzką *szlachetność* i *życzliwość*;

b) **rycerza w srebrnej zbroi, w hełmie, prawą ręką opierającego się na drzewcu zwróconego metalu ku ziemi topora (z ostrzem na prawo zwróconym), w lewej ręce przy piersi trzymającego tarczę przedstawiającą herb Piastów Śląskich**, rycerz ten symbolizuje:

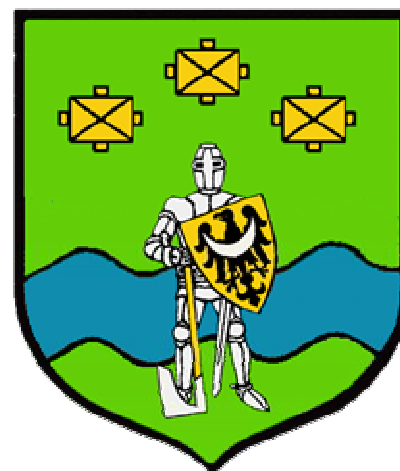
- legendarnego właściciela bądź zasadzce o imieniu Herman,
- pierwszych historycznie poświadczonych właścicieli - Hansa i Kuntza von Knobelsdorff; Jerzego von Knobelsdorf – cesarskiego sędziego w Norymberdze, utrzymującego znajomość z Marcinem Lutrem i Filipem Melanchthonem, Wenzeslusa von Knobelsdorf, głównego architekta króla Prus Fryderyka II, m.in. budowniczego Pałacu Sanssouci w Poczdamie, który to najprawdopodobniej wywodził się z ochlańskiej linii Knobelsdorffów; Ottona von Unruh, budowniczego barokowego dworu w 1687 r. i Jana Adolfa Schneidera budowniczego neoklasycystycznego pałacu w 1792 r., a także hr. Fritza von Hohenau (z rodu Hohenzollern), ostatniego dziedzica Ochli, który zginął nad Francją w 1918 r. (w wieku 21 lat) walcząc jako pilot w eskadrze Czerwonego Barona Richthoffena,
- wszystkie inne rycerskie rody władające Ochłą m.in. von: Rothenburg, Gersdorf, Nassau, Schlabrendorf, Schwemmler,
- repatriantów z Berezki Kartuskiej, Pruzany i okolic tych miejscowości, którzy jako pierwsi osiedlając się w Ochli, w 1945 roku nadali jej obecny charakter,
- wszystkich tych, którzy wnoszą swój pozytywny wkład w rozwój miejscowości oraz nie są obojętni na losy jej mieszkańców (jak np. wiejski pasterz owiec, który w roku 1604 broniąc ponoc

godności ochlańskiej wieśniaczki został zamordowany przez jednego z możnych, na kościelnym wzgórzu, gdzie dziś stoi upamiętniający to wydarzenie pokutny krzyż),

- sama tarcza rycerza wyraża wielowiekowy związek wsi z Dolnym Śląskiem^{**}, z którym Ochla zawsze dzieliła swe losy, czy to w księstwach piastowskich, w Czechach, Austrii, czy też Prusach, związek ten wyraża widniejący na tarczy rycerza herb Piastów Śląskich, on to bowiem stał się z czasem godłem całego Dolnego Śląska,
- powstanie młodszych części wsi (może też i pierwszej osady) na karczunku leśnym wyraża trzymany przez rycerza topór,
- topór jest też symbolem ciężkiej pracy (nie tylko fizycznej) jakiej poddani są wszyscy ci, którzy kształtują szeroko pojętą wielkość wsi (w tym i właściwe stosunki pomiędzy jej mieszkańcami),
- cechy reprezentowane w heraldyce przez srebro (w tej tynkturze jest zbroja rycerska) m.in. ludzką *czystość, uczciwość i lojalność*.

Przedstawiony powyżej herb może stać się obiektem pewnych modyfikacji. Po pierwsze owe błękitne środkowe pole tarczy może być interpretowane jako element godła, a nie, jak wiemy jedno z pól tarczy. Po drugie, jeśli chodzi o sam podział tarczy, można by wprowadzić nieco inny stosunek pól, a mianowicie licząc od głowicy tarczy: 3/5 : 1/5 : 1/5. Ponieważ jednak trudno znaleźć odpowiedniki takiego podziału w polskiej heraldyce, należałoby więc przyjąć, iż symbol rzeki będzie wtedy częścią godła.

Zarówno w pierwszym, jak i drugim przypadku mógłby paść jednak słuszny zarzut, o wystąpieniu niezgodności z heraldyczną zasadą alternacji, która zabrania położenia w herbie metalu na metal i barwy na barwę (wyjątkiem jest czerń, którą można kłaść na inne barwy). Trzeba jednak też zauważyć, że zasada ta w polskich herbach miejskich jest tak powszechnie łamana (i to w herbach dużych i starych miast), iż można by nawet zwątpić w jej praktyczne istnienie.^{***} Za dolnym układem rzeki przemawia też wyraźnie swobodniejsze rozłożenie układu *kamieni heraldycznych i rycerza*.

^{**} Dziwi więc fakt włączenia Zielonej Góry i jej okolic do tzw. Ziemi Lubuskiej (z historyczną stolicą w niemieckim dziś Lubuszu), do której nigdy Zielona Góra nie przynależała.

^{***} Istnieje w Polsce bardzo duża liczba herbów, która w większym lub mniejszym stopniu łamie tę zasadę. Są to m.in.: Suwałki, Szczuczyn i Jedwabne w byłym woj. białostockim, Chełmno, Łasin i Lubraniec w bydgoskim, Czarna Woda w gdańskim, Miasteczko Śląskie w katowickim, Miastko w koszalińskim, czy też Chmielnik, Pacanów, Wodzisław w kieleckim, także Limanowa, Lipnica, Myślenice, Nowy Sącz i Nowy Targ w krakowskim, oraz Biała Podlaska, Michów, Lubartów, Wawolnica, Zamość i sam Lublin w lubelskim, Bełchatów i Warta w łódzkim, Ostróda w olsztyńskim, Prudnik w opolskim, Bojanowo i Śmigiel w poznańskim, Narol w rzeszowskim, w szczecińskim Polkowice, Świnoujście, jak i sam Szczecin, także Brzeg Dolny, Dzierżoniów, Mirsk, Niemcza, Sułów, Wleń i Żmigród we wrocławskim...

Odradzałbym natomiast umieszczenie symbolu *rzeki* u podstawy tarczy, gdyż stykający się z jej krawędziami błękit, a tym samym też widoczna tylko jedna linia brzegowa, mogłyby sugerować, iż jest to symbol *morza*. Bezsprzecznie byłoby to przyczyną mylnej identyfikacji miejscowości.****

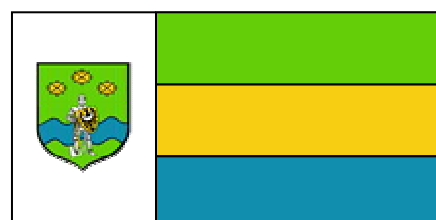
Ponieważ jedną z podstawowych cech heraldyki jest odejście od dosłowności na rzecz specyficznej stylizacji, która przez swą umowność eksponuje przede wszystkim symbole, owa rzeka może też być barwy złotej. Tym samym jednak herb zostałby pozbawiony jednej z trzech barw użytych do stworzenia weksylium, a sama postać rycerza (także w tynkturze metalu) przez zlewanie się z rzeką stałaby się mniej czytelna.

Inną, tu już bez zagrożeń, możliwą zmianą, a raczej uzupełnieniem jest wprowadzenie elementu strusich (bądź pawich) piór, których pęk osadzany był często przez średniowiecznych rycerzy na czubku hełmu. Natomiast konkretnego *klejnotu szlacheckiego*, jednej z rodzin władających niegdyś Ochlą, nie powinniśmy stosować, z przyczyn w niniejszym projekcie już uprzednio podanych.

Jeśli chodzi o sam kształt tarczy, można zrezygnować z zakończenia dołu tarczy tzw. *języczkiem*, kończąc ją półkolem.

Proponuję także przyjęcie zaprojektowanej przeze mnie **flagi** Ochli. Prostokątny płat flagi o stosunku jej szerokości do wysokości wynoszącym 8:5, pierwotnie został podzielony na trzy poziome pola, których barwy (zaadoptowane z herbu), jak też ich kolejność, mają bezpośrednio nawiązywać do przyrody i topografii Ochli:

- a) **górne pole** - zielone, nawiązuje do całkowitego zalesienia pn. części sołectwa;
- b) **środkowe pole** - żółte, to tereny rolne sołectwa, położone gł. od jego str. pd.;
- c) **dolne pole** – błękitne, to okalająca sołectwo od pd. rzeka Śląska Ochla.

Choć przyjęte założenie wydawałoby się idealne, należało jednak wprowadzić dodatkowy element, gdyż taką flagą posługują się już także: gmina Bogdaniec (woj. lubuskie), gmina Boguszów-Gorce (woj. dolnośląskie), gmina Chojnice (woj. pomorskim) oraz miasto Ostrołęka (woj. mazowieckie). Także odwrotny układ barw (błękitny, złoty, zielony), który jednak zaburzyłby już sym-

**** Podobnych rozwiązań graficznych w polskiej heraldyce znajdziemy sporo np.: Słupsk i Drawsko Pomorskie w koszalińskim, Łabędy w katowickim, Brzesko w rzeszowskim, Widuchowo w szczecińskim, Nowy Dwór Mazowiecki w warszawskim, Lubawki we wrocławskim, czy też Konotop w zielonogórskim...

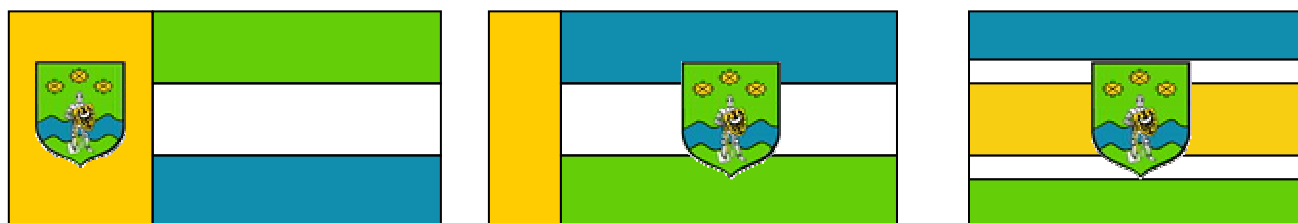
bolikę naszej flagi jest reprezentowany we fladze gminy Bełchatów (woj. łódzkie). Niezbędnym więc był dodatkowy element, jednoznacznie odróżniający ochlańską flagę od wspomnianych powyżej. Tym samym do tzw. części czołowej flagi dodano:

- d) **pionowy pas** – biały, zaadaptowany z herbu gdzie reprezentowany jest przez rycerską zbroję, do geograficzno-przyrodniczego odniesienia flagi Ochli dodaje on nawiązanie do ludzi (mieszkańców), którzy właściwie gospodarzą lasem, polami i rzeką, co wyraża też „obejmowanie” przez biały pas trzech pozostałych.

Wg rygorystycznych zasad weksylologii, jeśli flaga składa się z kilku pasów, najniższy z nich powinien być w barwie tarczy herbowej. W naszym wypadku byłaby to dominująca w tarczy herbowej Ochli barwa zielona, a tym samym w powyższej fladze zielone pole należałoby zamienić miejscem z błękitnym. Sytuacja ta jednak wymaga głębszego rozpatrzenia, gdyż w szczególnych wypadkach, by zachować symboliczne przesłanie flagi dopuszczalne jest w weksylologii użycie we fladze innych barw niż te zawarte w herbie. W stosunku do takiej możliwości, wydaje się więc uzasadniona możliwość odstępstwa od zasady alternacji, którą tu rozpatrujemy. Uważam więc, iż zachowanie przedstawionego powyżej układu pól flagi jest wskazane przez ich bardzo wyraźną (w takim ułożeniu) symbolikę, jak to już wspomniano nawiązującą do geograficzno-przyrodniczych cech sołectwa (pn. w stosunku do wsi lasy – góra flagi, i pld. położenie rzeki – dół flagi).*****

Za wszystkimi czterema barwami kryje się też oczywiście ich symbolika heraldyczna przedstawiona przy opisie elementów ochlańskiego herbu. Trzeba również dodać, iż barwa żółta, biała i zielona nawiązują także do barw zawartych w logo Gminy Zielona Góra, do której Ochla przynależy, jak i do herbu oraz flagi samego miasta Zielona Góra.

Jeśli by jednak zrezygnować częściowo z geograficznej symboliki flagi (czego bym odradzał), mogłyby one wyglądać też następująco:

gdzie ostatnia z flag ma stosunek pól: 2/9:1/9:3/9:1/9:2/9.

***** Od zasady umieszczania w dolnej części flagi barwy tarczy herbowej znanych jest wiele wyjątków w polskiej weksylologii, by wymienić tu tylko m.in.: Gdynie, Malbork, Nakło nad Notecią, Rawę Mazowiecką, Siedlce, Paczków.

Poprzez obrót, zmianę rozmiarów oraz ewentualne dodanie do powyższej flagi herbu Ochli możemy uzyskać inne różnego rodzaju weksylia, m.in.:

flagę heraldyczną – jest to powyższa flaga z naniesionym na nią herbem,

baner – flaga wieszana pionowo na maszcie lub ścianie, tak iż górna część płata flagi musi być po lewej stronie dla osoby patrzącej na nią, może być tam też umieszczony herb,

proporczyk – weksylium małych rozmiarów, najczęściej trójkątne lub z tzw. jaskółczym ogonem, zawieszany najczęściej pionowo na pręcie z podstawką,

szarfę – wstęgę lub opaskę z tkaniny o barwach flagi.

Jak już zostało to uargumentowane na wstępie niniejszego opracowania nic nie stoi na przeszkodzie by wieś Ochla posiadała swój własny herb i weksylia. Podane zostały także istotne, a konkretne korzyści z tego płynące. By jednak mogły być prawnie używane powinno nastąpić ich oficjalne zatwierdzenie, co zgodnie z obowiązującym prawem leży w kompetencji Rady Gminy Zieleną Górą. Mam nadzieję, iż moja merytoryczna argumentacja za zaproponowanymi tu elementami herbu i flagi zostanie pozytywnie oceniona, a ich graficzne wizerunki przypadną do gustu władzom gminy oraz oczywiście mieszkańcom Ochli, ostatecznie bowiem im właśnie mają te symbole służyć. Kończąc dodam tylko, że i czas, ku takiemu wyróżnieniu wsi jest jak najbardziej stosowny, bowiem nadanie herbu i flagi w istotny sposób mogłoby uświetnić, przypadającą na 2005 rok, 700-ną rocznicę najstarszego zapisu dotyczącego Ochli.

Jednocześnie jako pomysłodawca, projektant i wykonawca przedstawionych tu wizerunków herbu i flagi Ochli oraz autor niniejszego opracowania, zastrzegam sobie do powyższych prawa autorskie, szczególnie zaś do modyfikacji, kopiowania i wykorzystywania w celach komercyjnych.

Paweł Szymon Towpik

Ochla, luty 2005 r.

Najważniejsze pozycje bibliograficzne z informacjami dotyczącymi historii Ochli oraz heraldyki i weksylogologii wykorzystane w niniejszym opracowaniu:

Dudziński Paweł, *Alfabet heraldyczny*, Warszawa 1997.

Förster August, *Geschichtliches von Dörfern des Grünberger Kreises*, Grünberg 1905.

Koschel Fritz, *Rodemannsdorf. Zur Geschichte des Ortsnamens Ochelhermsdorf*, „Welt und Heimat – Beilage zum Grünberger Wochenblatt“, 1933, nr 5.

Siuchniński Mateusz (red.), *Miasta polskie w tysiącleciu*, Tom I-II, Wrocław-Warszawa-Kraków 1965 (T.I) i 1967 (T.II).

Skorupski Jacek, Znamierowski Alfred (red.), „*Flaga. Biuletyn Polskiego Towarzystwa Weksykologicznego*”, Roczniki 1999-2000.

Strzyżewski Wojciech, *Herby miast województwa zielonogórskiego*, Zielona Góra 1989.

Strzyżewski Wojciech, *Treści symboliczne herbów miejskich na Śląsku, Ziemi Lubuskiej i Pomorza Zachodnim do końca XVIII wieku*, Zielona Góra 1999.

Towpik Witold, *Gmina Zielona Góra – Zarys dziejów jej wsi i informacja o pracy rady gminy kadencji 1990-1994*, Zielona Góra 1994.

Wolf Otto, *Geschichte der Stadt Grünberg in Nieder Schlesien*, Grünberg 1848.

Wutke Konrad (red.), *Die inventare der nichtstaatlichen Archive Schlesiens. Die Kreise Grünberg und Freystadt Codex Diplomaticus Silesiae*, t. XXIV, Breslau 1908.

Znamierowski Alfred, *Insignia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003.

Znamierowski Alfred, *Interaktywny Album Heraldyczny RP*, [na:] <http://www.pl.info.pl>

oraz normy prawne odnoszące się do flag i herbów:

Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym.

Dz. U. z 1990 r. Nr 16, poz. 95, art. 18 ust. 13.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym.

Dz. U. z 1998 r. Nr. 91, poz. 578, art. 12 ust. 10.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa.

Dz. U. z 1998 r. Nr. 91, poz. 576, art. 12 ust. 10.

Ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 roku o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej.

Dz. U. z 1919 r. Nr 69, poz. 416, art. 1, pkt. 1.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach z dnia 13 grudnia 1927 r. Dz. U. Nr 115, poz. 980, art. 1-4, 21-22, 26.